

Konsekvensanalys

Införande av nya regelverk för Färdtjänst Region Örebro län

Version: 1, Extern rapport

Konsekvensanalys

Införande av nya Regelverk för Färdtjänst Region Örebro län

Ella Cedergren

2025-05-13

Innehåll

1.	Uppdrag och syfte	4
	Ökad rättssäkerhet och likabehandling	4
	Ekonomisk och administrativ nytta för regionen och kommunen	4
	Konsekvenser för resenärer	5
	Miljömässiga och samhällsliga effekter.....	5
2.	Vad är nytt jämfört med tidigare version?	5
3.	Konsekvensanalys	6
	Layout och struktur	6
	Äldres rätt till färdtjänst	6
	Särskilda föreskrifter och villkor	6
	Bärhjälp	6
	Ledsagare	6
	Sällskapsdjur.....	7
	Kommunresa.....	7
	Resor i annan kommun	7
	Oförutsedda händelser	7
	Bagage	7
	Tid för hämtning	7
	Resor till/från arbete, studier och förtroendeuppdrag (Kumla och Örebro).	7
	Att resa i rullstol	8
	Ändrade förutsättningar	8
	Allmänna ordningsföreskrifter	8
	Återkallelse av färdtjänstillstånd.....	8

1. Uppdrag och syfte

Samhällsbyggnadsnämnden har gett Region Örebro län/Regional utveckling/Kollektivtrafik i uppdrag att genomföra en översyn av regelverket för färdtjänst som en del av arbete med åtgärder för kostnadsbesparingar.

Att genomföra en konsekvensanalys vid ändring av regelverket är en viktig process för att förstå hur ändringen kommer påverka olika aktörer, inklusive kunder och samhällssektorer. Den nya versionen av regelverket för färdtjänst inom Region Örebro län (RÖL) är en genomarbetad och moderniserad sammanställning av tidigare styrdokument, Regler för färdtjänst i Örebro län (2013), Tillämpningsföreskrifter för färdtjänst (2013) och Bilaga till Tillämpningsföreskrifter för färdtjänst, månadskort (2013).

I den nya versionen har dessa dokument slagits samman till ett enhetligt och lättöverskådligt regelverk, vilket bidrar till ökad tydlighet och bättre tillgänglighet för både handläggare och resenärer. En viktig nyhet är införandet av en strukturerad och detaljerad innehållsförteckning, som möjliggör snabb orientering i dokumentet och effektivare handläggning.

Syftet med sammanslagningen är att eliminera överlappningar, förenkla tillämpningen och minska risken för motstridiga tolkningar. Den säkerställer likabehandling, rättssäkerhet och effektiv resurshushållning inom färdtjänsten. Regelverket har anpassats till aktuell lagstiftning, rättspraxis, politiska mål och myndighetsansvar, samt kompletterats med tydliga beskrivningar av roller, villkor, avgränsningar och resenärers ansvar. Här är några centrala aspekter som togs hänsyn till:

Ökad rättssäkerhet och likabehandling

Den reviderade versionen är skapad med strukturell tydlighet och syftar till att stärka rättssäkerheten för både sökande och handläggare. Därmed ökar transparensen i färdtjänsthanteringen, vilket enligt rättsstatliga principer är avgörande för att säkerställa likvärdig bedömning.

- Alla beslut bygger på individuell prövning enligt lag, rättspraxis och fastställda kriterier.
- Avslag och särskilda villkor kan överklagas, vilket garanterar rättssäkerhet.
- Bedömningar får inte påverkas av vem som handlägger – regelverket minskar godtycklighet.

Ekonomisk och administrativ nytta för regionen och kommunen

Färdtjänstverksamheten är resurskrävande och bygger på ett gemensamt finansieringsansvar. Genom att införa tydligare ramar, krav och begränsningar ger den reviderade versionen förbättrade möjligheter att styra och följa upp kostnader, samt att minska risken för felaktiga eller överutnyttjade tillstånd.

Konsekvenser för resenärer

För resenärer innebär regeländringen både fördelar och potentiella utmaningar. Med tydligare regelverk stärks förutsägbarheten för den enskilde. Samtidigt innebär skärpta krav och ökad individualisering att resenärens ansvar ökar, t.ex. gällande punktlighet, avbokning, utrustning och kommunikation. Vissa kan uppleva minskad flexibilitet jämfört med tidigare, särskilt när det gäller tillgång till ledsagare eller upprepade resor utanför länet.

Miljömässiga och samhällsliga effekter

Regeländringen kan ha positiva miljöeffekter genom att minska antalet onödiga resor och därmed reducera koldioxidutsläpp. Dessutom kan en mer effektiv färdtjänst bidra till ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och därmed stärka social inkludering.

2. Vad är nytt jämfört med tidigare version?

Den nya versionen förtydligar och kompletterar äldre riktlinjer och introducerar struktur, förutsägbarhet och tydlighet i bedömningar och beslut. Nedan följer de viktigaste skillnaderna mellan den nya och tidigare versioner:

1. Klarspråk och struktur, tydligt uppdelat i teman och användarvänlig utformning för ökad tillgänglighet med referenser till rättslig prövning.
2. Tydligare kriterier för tillstånd
3. Tydlig differentiering av färdtjänstens omfattning, färdtjänst gäller endast privatresor, resor till/från sjukvård, grundskola eller i tjänsten bekostas av andra aktörer.
4. Begränsningar för att minska överutnyttjande, tydlig skillnad mellan väsentliga resor (som inte får begränsas utan synnerliga skäl) och övriga.
5. Förstärkt reglering av särskilda villkor, endast godkända villkor (ex. ensamåkning, framsättesplacering, ledsagare) kan beviljas.
6. Specificerade krav vid resor, bälteskrav, regler för rullstolar, hjälpmedel och barnsäkerhetsutrustning. Bagage och sällskapsdjur får medföras endast under tydliga villkor.
7. Ny hantering av kommunresor.
8. Tydligare föraransvar och resenärsansvar, förarens skyldigheter begränsas till portar/markplan, utökad hjälp (bärhjälp, lyft) kräver tillstånd och resenären ansvarar för säker transport av egna hjälpmedel och djur.

3. Konsekvensanalys

Layout och struktur

Klarspråk och struktur är grunden till ett regelverk som leder till en rättvis och korrekt bedömning. Tydlighet och användarvänlighet i utformning förkortar bedömningstider (ledtider) och effektiviserar myndigterutövning.

Äldres rätt till färdtjänst

I dagsläget görs en förenklad prövning av ansökningar för de som är 85 år eller äldre, där alla beviljas tillstånd till Färdtjänst. Vi kan se att befolkningen blir äldre och behåller sin fysiska förmåga längre upp i åldrarna. Efter ändring av regelverket kommer även de som är 85 år eller äldre att prövas efter faktisk förmåga vilket kommer att innebära att något färre tillstånd beviljas i denna åldersgrupp. Kan upplevas som försämrad tillgänglighet för sökare– hög ålder är inte kriterier.

Särskilda föreskrifter och villkor

Innehållet är förtydligat att en särskild ansökan skall göras. Den största delen av detta stycke är enbart förtydliganden, den stora förändringen ligger att införa prövning av rätten till ledsagare. I dagens regelverk tillåts alla tillståndshavare ta med sig en ledsagare utan föregående prövning av behovet. Förslaget till nytt regelverk innebär att behovet av ledsagare prövas individuellt utifrån tillståndshavarens faktiska behov. En konsekvens av detta är att ett antal kunder kommer att få avslag på rätten till ledsagare men man kan i stället välja att ta med sig en medresenär till samma kostnad som den ordinarie taxan för aktuell resa. Ökad tydlighet, men fler avslag kan upplevas som negativt för sökande.

Bärhjälp

Det nya regelverket förtydligar olika typer av bärhjälp och sätter tydligare avgränsningar mellan typen av hjälp som finns. Kan leda till minskade kostnader för bärhjälpen, särskilt vid begränsning till hemadress/besöksresor. Resenären kan uppleva att det krävs en planering inför sådana resor.

Ledsagare

Att införa prövning på en ledsagare är en reglering i behovet och omfattningen. Detta kommer att leda till minskad risk för missbruk och överutnyttjande av ledsagartillstånd. Denna ändring kommer leda till en ekonomisk besparing. Ändring kan upplevas som strikt för resenären om man tidigare haft generöst stöd.

Sällskapsdjur.

Förtydligande gällande tillståndshavaren ansvarar för att Djurskyddsförordning (1988:539). För alla resor där djur medtas ansvarar den tillståndshavaren för att djuret transporteras på ett säkert sätt och att det är tillståndshavaren skyldighet att ta med transportbur eller säkerhetssele. Kan upplevas som ett möjligt hinder för resenär utan rätt utrustning.

Kommunresa

Kan innebära en ökad kortsiktig kostnad för kommunen men minskar långsiktig felbelastning. Ger tillgång till resa i väntan på beslut av färdtjänst för personer som bor på t.ex. kort-, långtidsboende.

Resor i annan kommun

Ändring säkerställer att resenären betalar egenavgift vid resan i annan kommun, kommer leda till minskade kostnader för kommuner. Förtydligande gällande egenavgift. Om egenavgift inte betalas av tillståndshavaren, i samband med resa, betalas 20 procent av resans faktiska pris, dock minst en avgift motsvarande den lägsta aktuella egenavgiften för färdtjänstresa i Örebro län

Oförutsedda händelser

Förtydliganden minskar risken för dyra ad hoc-lösningar vid t.ex. pandemier eller andra extraordinära händelser. Regelverket kan tillfälligt ändras vid exceptionella händelser exempelvis pandemi eller liknande stor händelse med stor påverkan på samhället. Snabbare agerande tack vare tydliga riktlinjer kommer skapa trygghet för samtliga intressenter.

Bagage

Förtydligande gällande storleken av bagage och kan leda till indirekta kostnadsbesparingar genom minskade förseningar. Färre tvister om platsutnyttjande. Kan upplevas som restriktivt för tillståndshavaren eller resenären, särskilt för personer med mycket bagare.

Tid för hämtning

Förtydligande gällande tid för hämtning med hänsyn till samåkning

Resor till/från arbete, studier och förtroendeuppdrag (Kumla och Örebro).

Förslaget är att enbart resor till/från arbetet studier och förtroendeuppdrag ingår i månadskorten, övriga resor ska debiteras enligt gällande taxa, som i övriga kommunen inom regionen.

Att resa i rullstol

Förtydligande gällande krav på rullstol samt för att rullstolen ska kunna fungera som sittplats måste den uppfylla olika villkor t.ex. rullstolen ska ha fyra markerade fästpunkter för att kunna spännas fast i fordonet, tillståndshavaren ska använda trepunktsbälte samt att huvudströmbrytaren ska vara avstängd på elrullstolar. Säkrare hantering, minskad risk för skador och försäkringsärenden. Konsekvens är att resorna kommer utföras på trafiksäkert sätt och kommer inte ha en ekonomiskpåverkan på kommunen. Ändring kan uppfattas som begränsande eftersom den ställer högre krav på rullstolens utformning. Resan kan nekas om utrustning ej godkänd.

Ändrade förutsättningar

Förtydligande gällande uppföljning och omprövning av beviljade tillstånd. Ökad möjlighet för RÖL att avsluta tillstånd när behovet inte längre finns som kan leda till minskade kostnader vid eventuella frånvaro av behoven. Konsekvens för tillståndshavaren är att det är tryggt med individuell prövning, men inget "automatiskt förnyande".

Allmänna ordningsföreskrifter

Förtydligande gällande att tillståndshavaren är skyldig att följa bestämmelserna i Ordninglagen (1993:1617). En tillståndshavare som är berusad/påverkad, som stör ordningen eller på annat sätt äventyra säkerheten i trafiken, kan nekas påstigning. Tillståndshavaren kan på grund av sanitära skäl nekas påstigning. Ändring kommer att leda till färre incidenter och därmed minskade skador, mindre belastning på förare och andra resenärer. Kan upplevas som strikt för tillståndshavaren. Krav på "tvingande ledsagare" kan kännas integritetskränkande.

Återkallelse av färdtjänstillstånd

Förtydligande på vilka villkor kan tillståndet återkallas t.ex. vid upprepade tillfällen varit drog- eller alkoholpåverkad under resan i den omfattningen att det äventyrat säkerheten i samband med färdtjänstresan, om tillståndshavaren uppvisar ett upprepat beteende som äventyrar säkerheten i serviceresefordonet, gör sig skyldig till allvarlig och upprepad trakasserande behandling, fysiskt angrepp och/eller hotfullhet mot andra resenärer/tillståndshavare. Ändring har positiv påverkan på kostnaderna, minskade resekostnader för kommunen. Ändring kan uppfattas som strikt men även förtryggande på andra resenärer att påstigande medresenär inte kan äventyra trafiksäkerheten vid resa.